

Examenul național de bacalaureat 2026

Proba E. c)

Istorie

Simulare

Varianta 2

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; -profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „În câmpia Tisei și în Ardeal, ungurii au găsit o populație amestecată româno-slavă, care avea o serie de organizații politice. Ne-o spun lămurit două izvoare istorice: *cronica notarului anonim al regelui Bela și o cronică rusească numită a lui Nestor*. Potrivit primului izvor, existau, în stânga Tisei, următoarele «ducate»: unul a lui *Menuhorut*, între Someș și Mureș, deci în țara Crișurilor, un al doilea, al lui *Glad*, în Banat, și un al treilea, în Ardealul propriu-zis. Aici domnea *Gelou*. [...]

În luptele cu ungurii, Glad, în afară de armata sa, are și sprijinul cumanilor, al bulgarilor, sub conducerea a trei cnezi, și al *blacilor*, adică al românilor. Este însă învins, se ascunde în Keve, la hotarele bulgarilor, și în cele din urmă, se supune.[...]

Transilvania, pământ de baștină al românismului, așa cum au dovedit în chip evident și ultimele cercetări științifice [...], a constituit întotdeauna rezervorul din care s-au alimentat sub raport etnic Principatele. În sprijinul acestei afirmații se pot cita numeroase documente și mărturii, atât oficiale, cât și private, începând din secolul al XIV-lea – întemeierea Moldovei, de către maramureșeni - și până în secolul al XIX-lea - colonizarea cu mocani a Dobrogei [...].”

(Constantin C. Giurescu, *Istoria românilor*)

B. „Procesul de unificare a acestor formațiuni statale, grăbit probabil și de venirea de peste munți a unor elemente românești gonite de catolicizarea impusă de regii Ungariei la recomandarea papei, pare să fi pornit de la cnezatul lui Litovoi, pe care-l găsim în lupta cu ungurii la 1277 din pricina unor teritorii socotite de rege ca atârând de coroană, dar pentru care voievodul nu voia să plătescă tribut; Litovoi este ucis în luptă, fratele său Barbat este prins și obligat nu numai să se răscumpere, dar și să recunoască suzeranitatea maghiară. Urmașul lui Barbat a fost probabil Tihomir, iar urmașul lui Tihomir, fiul său Basarab; acesta a lăsat sistematic fruntariile statului său, atingând spre sud Dunărea, spre răsărit sudul Moldovei, până spre Chilia; [...] luând drept pretext ocuparea de către Basarab a unor teritorii socotite ca aparținând coroanei, Carol-Robert pornește o expediție împotriva celui pe care-l numește în mai multe rânduri ”răzvrătit”.[...] Carol-Robert pătrunde în Țara Românească, ajunge până la Argeș, dar este obligat să se retragă spre Transilvania, [...]; surprinsă în munți la Posada, pe drumul de întoarcere, oștirea maghiară este zdrobită de Basarab, regele însuși reușind să scape cu multă greutate prin fugă. Bătălia de la Posada a însemnat sfârșitul suzeranității maghiare și apariția primului stat românesc independent.”

(Vlad Georgescu, *Istoria românilor. De la origini până în zilele noastre*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți din sursa **B** un conducător politic care și-a pierdut viața în conflictele militare din secolul al XIII-lea .

2 puncte

2. Precizați, din sursa **A**, o informație referitoare la sprijinul primit de conducătorul ducatului din Banat în luptele cu ungurii. **2 puncte**
3. Menționați două spații istorice românești precizate atât în sursa **A**, cât și în sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că Transilvania a constituit un rezervor etnic pentru Principate. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (cauză, respectiv efect). **7 puncte**
6. Prezentați două fapte istorice referitoare la constituirea statelor medievale românești extracarpatică desfășurate în a doua jumătate a secolului al XIV-lea. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între autonomiile locale atestate în spațiul românesc, în secolele al XI-lea - XIII-lea. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți cu atenție sursa de mai jos:

„La 30 iunie/12 iulie 1866, domnitorul Carol a depus jurământ pe Constituția adoptată și care, în ziua următoare, a fost promulgată. [...] În consecință, a fost introdus sistemul bicameral, ori mai bine zis el a fost menținut (dar evident fără a se acorda domnitorului drepturile de care beneficiase în privința Senatului predecesorului său), domnitorului i s-a acordat un drept de veto în privința sancționării legilor adoptate de Parlament (de care însă el n-a făcut vreodată uz!), s-au adus limitări sistemului electoral democratic pe care îl prevăzuse proiectul. De la trei s-a trecut la patru colegii, iar majoritatea alegătorilor au primit doar dreptul unui vot indirect; [...] În mod semnificativ, cel de-al doilea titlu, *Despre drepturile românilor* cuprinzând nu mai puțin de 26 de articole, era așezat în fruntea Constituției și el reflecta opțiunile radicalilor, pe care conservatorii nu le putuseră respinge. Libertatea individuală, a conștiinței, a învățământului, a presei (interzicându-se reînființarea cenzurii ori perceperea de cauțiuni de la ziariști) și a întrunirilor, ca și a asocierii, egalitatea înaintea legilor, a impozitelor și a sarcinilor publice, admisibilitatea în funcțiile publice, civile și militare, dreptul de petiționare, secretul corespondenței, inviolabilitatea proprietății (acceptându-se exproprierile numai „pentru cauză de utilitate publică” și doar cu „o dreaptă și prealabilă despăgubire”) erau garantate tuturor cetățenilor țării; [...] Țăranilor li se garanta posesiunea loturilor pe care le obținuseră în virtutea legii rurale din 1864, dar și moșierilor expropriați li se garantau despăgubirile.

(Academia Română, *Istoria românilor*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți actul fundamental menționat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați conducătorul României și o atribuție a acestuia la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la sistemul electoral. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la drepturile românilor garantate prin legea fundamentală a statului, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia o practică politică utilizată în Europa în primele patru decenii ale secolului XX a contribuit la instaurarea și consolidarea regimurilor totalitare. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre **evoluția vieții politice în Europa și în România secolului al XX-lea**, având în vedere:

- prezentarea unui factor care a contribuit la consolidarea democrației României interbelice;
- precizarea a două ideologii politice democratice din România din deceniul al treilea a secolului al XX-lea și a câte unei personalități reprezentative pentru fiecare ideologie menționată;
- menționarea a două ideologii politice totalitare manifestate în Europa în prima jumătate a secolului al XX-lea și prezentarea unei asemănări și a unei deosebiri dintre acestea.
- formularea unui punct de vedere referitor la regimul politic din România în ultimul deceniu al secolului al XX-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, evidențierea **relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **sucesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.

Examenul național de bacalaureat 2026

Proba E. c)

Istorie

Simulare

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Varianța 2

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I

30 PUNCTE

1. **2 puncte** pentru răspunsul: Litovoi. Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț)
2. **2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: Glad are sprijinul cumanilor, al bulgarilor, sub conducerea a trei cnezi; și al *blacilor*, adică al românilor etc. Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).
3. **câte 3 puncte** pentru fiecare răspuns: Moldova, Transilvania. Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).

(3px2=6p)

4. **3 puncte** pentru scrierea literei A.
5. **7 puncte** pentru scrierea oricărei relații cauză-efect stabilite între două informații selectate din **sursa B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (cauză, respectiv efect)
Exemple: Cauză: luând drept pretext ocuparea de către Basarab a unor teritorii socotite ca aparținând coroanei și Efect: Carol-Robert pornește o expediție împotriva aceluia pe care-l numește "răzvrătit"; SAU Cauză: din pricina unor teritorii socotite de rege ca atârând de coroană, dar pentru care voievodul nu voia să plătească tribut și Efect: (...) cnezatul lui Litovoi, pe care-l găsim în lupta cu ungurii la 1277. etc.
6. **câte 1 punct** pentru menționarea oricăror două fapte istorice referitoare la constituirea statelor medievale românești extracarpătice desfășurate în a doua jumătate a secolului al XIV-lea.

(1px2=2p)

Exemple: descălecătul voievodului Bogdan din Maramureș, întemeierea Mitropoliei Ortodoxe din Țara Românească (1359), etc.

câte 2 puncte pentru prezentarea fiecărui fapt istoric menționat - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la faptul istoric

(2px2=4p)

7. **4 puncte** pentru menționarea oricărei asemănări între autonomiile locale atestate în spațiul românesc, în secolele al XI-lea – al XIII-lea. Exemplu: au conducători cu atribuții militare, judecătorești, au organizare social-politică bazată pe instituții proprii (sfaturi, adunări), au un teritoriu bine delimitat etc. Se punctează exclusiv menționarea asemănării (nu se iau în considerare alte informații). Punctajul se acordă pentru orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru răspunsul: Constituția. Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț)

2. **2 puncte** pentru răspunsul: secolul XIX. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț)**
3. **3 puncte** pentru menționarea conducătorului României – Carol
- 3 puncte** pentru menționarea oricărei atribuții a acestuia, la care se referă sursa dată. (Exemplu: dreptul de veto în privința sancționării legilor adoptate de Parlament, etc.) **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț)**
4. **câte 3 puncte** pentru menționarea, din sursa dată, a oricăror două aspecte referitoare la sistemul electoral. **(3px2=6p)**
- Exemple:** s-au adus limitări sistemului electoral democratic pe care îl prevăzuse proiectul; de la trei s-a trecut la patru colegii; majoritatea alegătorilor au primit doar dreptul unui vot indirect; **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț)**
5. **4 puncte** pentru formularea, pe baza sursei date, a oricărui punct de vedere referitor la drepturile acordate românilor prin Constituția adoptată în 1866.
- câte 3 puncte** pentru selectarea, din sursa dată, a oricăror două informații care susțin punctul de vedere
- Exemple: Drepturile românilor garantate prin Constituția din 1866 sunt atât individuale, cât și colective. Informațiile din sursa dată care îmi susțin afirmația, sunt:** „Libertatea individuală, a conștiinței, a învățământului, a presei (interzicându-se reînființarea cenzurii ori perceperea de cauțiuni de la ziariști) și a întrunirilor, ca și a asocierii, egalitatea înaintea legilor, a impozitelor și a sarcinilor publice, admisibilitatea în funcțiile publice, civile și militare, dreptul de petiționare, secretul corespondenței (...)” și ” Țăranilor li se garanta posesiunea loturilor pe care le obținuseră în virtutea legii rurale din 1864, dar și moșierilor expropriați li se garantau despăgubirile.” SAU **Drepturile și libertățile garantate de legea fundamentală a statului reflectă caracterul democratic al modului de guvernare. Informațiile din sursa dată care îmi susțin afirmația, sunt:** ”În mod semnificativ, cel de-al doilea titlu, *Despre drepturile românilor* cuprinzând nu mai puțin de 26 de articole, era așezat în fruntea Constituției” și ” inviolabilitatea proprietății (acceptându-se exproprierile numai „pentru cauză de utilitate publică” și doar cu „o dreaptă și prealabilă despăgubire”) erau garantate tuturor cetățenilor țării;” etc. **Punctajul total (10 puncte) sau cel parțial (7 puncte) se acordă răspunsului format din punctul de vedere și din cele două informații/o informație selectate/selectată din sursă. Nu se punctează doar punctul de vedere sau doar informațiile/informația.**
6. **4 puncte** pentru argumentarea afirmației date – prezentarea oricărui fapt relevant (**de exemplu:** desființarea partidelor politice/monopartidismul, măsură luată imediat după preluarea puterii de către Mussolini în 1922, respectiv Hitler în 1933, **sau** înființarea poliției politice în Germania – Gestapo, **sau** înființarea trupelor paramilitare ale partidului - Cămășile negre în Italia, trupele SA și SS în Germania, etc) prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și prin utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (deoarece, pentru că, etc.) și concluzia (așadar, astfel, etc.).

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Informația istorică – 24 de puncte distribuite astfel:

- **3 puncte** pentru prezentarea oricărui factor care a contribuit la consolidarea democrației României interbelice (**de exemplu:** Constituția 1923, pluripartidismul, votul universal, monarhia constituțională etc.).
1 punct pentru menționarea factorului.
- **câte 2 puncte** pentru precizarea oricăror două ideologii politice democratice din România, din deceniul al treilea a secolului al XX-lea (**de exemplu:** liberalismul/neoliberalismul, țărănismul etc.)

(2px2 = 4 puncte)

- câte **2 puncte** pentru precizarea unei personalități reprezentative pentru fiecare ideologie menționată (**de exemplu:** la liberalism, I.I.C. Brătianu, V. Brătianu, Ș. Zeletin, etc., la țărănism, I. Maniu, I. Mihalache, V. Madgearu etc.) (2px2 = 4 puncte)
- câte **1 punct** pentru menționarea oricăror două ideologii politice. (de exemplu: fascism, nazism, comunism) (1px2 = 2 puncte)

3 puncte pentru prezentarea unei asemănări între două ideologii politice totalitare (**de exemplu,** ideologiile de extremă dreaptă se aseamănă prin: critica democrației, critica liberalismului, naționalism, prioritatea intereselor statului în fața celor individuale, etc; - o scurtă expunere în care sunt aduse informații prin care este prezentată asemănarea, și se utilizează relația cauză-efect;

1 punct pentru precizarea doar a unei informații referitoare la asemănare.

3 puncte pentru prezentarea unei deosebiri între două ideologii politice totalitare (**de exemplu,** fascismul pune în centrul ideologiei națiunea și ierarhia, în timp ce comunismul pune în centrul ideologiei clasa socială și egalitatea; fascismul susține împărțirea societății în corporații, iar comunismul propunea desființarea proprietății private etc.); - o scurtă expunere în care sunt aduse informații prin care este prezentată deosebirea și se utilizează relația cauză-efect;

1 punct pentru precizarea doar a unei informații referitoare la deosebire.

- **1 punct** pentru formularea oricărui punct de vedere referitor la existența regimului democratic din România (**de exemplu:** Constituția din 1991, organizarea periodică a consultării populației etc.)

4 puncte pentru **sustinerea punctului de vedere** formulat printr-un argument istoric – prezentarea oricărui fapt istoric relevant, prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că* etc.) și concluzia (*așadar, astfel* etc.)

Ordonarea și exprimarea ideilor menționate – 6 puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru **utilizarea limbajului istoric** adecvat
 - 1 punct pentru utilizarea parțială a limbajului istoric adecvat
- **1 punct** pentru **structurarea eseului** (introducere - cuprins - concluzie)
- **2 puncte** pentru **respectarea succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice
 - 1 punct pentru respectarea parțială a succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice
- **1 punct** pentru **respectarea limitei de spațiu**